ఈమార్పు నా తీర్పు - బుహారి

నోట్లోని పైపుని ఏకధాటిగా పీలుస్తూ-బోనులోపడ్డ సింహంలా- త్రిధారుణ నేత్రాలతో-భీషణ రూపం దాల్చి-అసహనంగా వాచీ కేసి చూసుకుంటూ- హాల్లో పచార్లు చేస్తున్నాడు మార్తాండమూర్తిగారు.

బయట కారేదో ఆగిన శబ్దం విని - పుట్టలోని పాములా తల యెత్తి- భార్య వైజయంతికేసి చూస్తూ "వచ్చాడా వాడు?" అడిగేడు.

"ఇంకా రాలేదు" ముక్తసరిగా అంది వైజయంతి.

పదిగంటలు దాటింది. "వచ్చేటైమైంది గదా! ఎందుకు ఆవేశపడతారు. డాక్టర్లు చెప్పలా ఆవేశపడగూడదని" అభిమానంగా మందలిస్తూ-టాబ్లెట్-మంచినీళ్ల గ్లాసు తండ్రికి అందించింది.

కూతురుకేసి ఆప్యాయంగా చూశాడాయన.

"ఆవేశపడక ఏం చేస్తానమ్మా. ఎంత టెన్షన్ పడుతున్నానో తెల్సాతల్లీ, వాడు చేసిన నిర్వాకం మనల్ని ఏ స్థితికి తీసుకు వెళుతుందో తెల్సా తల్లి?" చాలా బాధగా అన్నాడాయన.

"అయినా మీరే చాలా తొందరపడ్డారు మావయ్యా. ఆయన సంగతి తెల్సివుండి కూడా" అంది జానకి, మావగారు తాగిన మంచినీళ్లగ్లాసు తనే తీసేస్తూ.

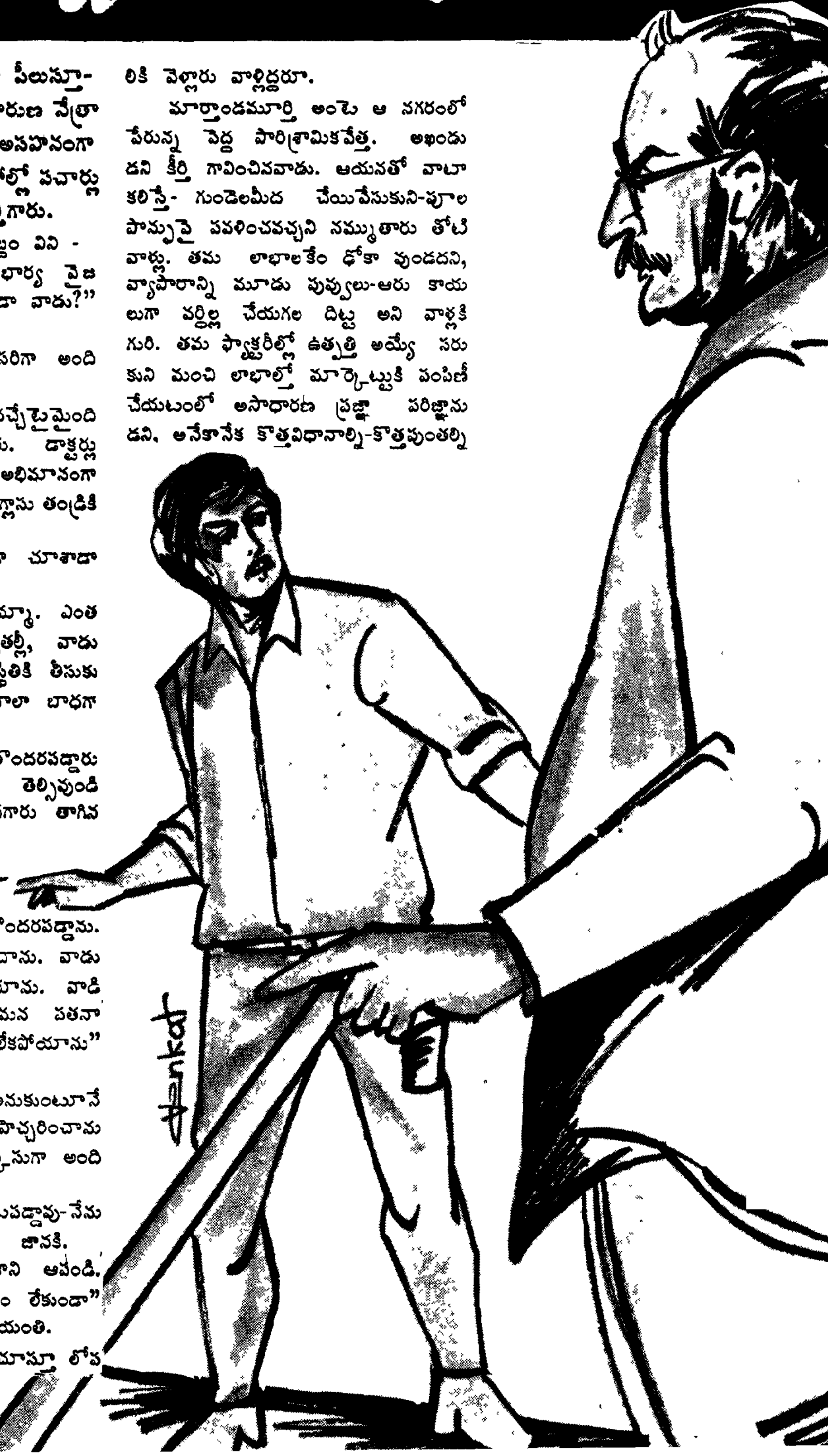

"అవునమ్మా! చాలా తొందరపడ్డాను. చాలా అనాలోచితంగా ప్రవర్తించాను. వాడు నటిస్తున్నాడని ఊహించలేకపోయాను. వాడి మాటలన్ని నీటిపై మూటలని-మన పతనానికి పునాదులని అర్థం చేసుకోలేకపోయాను" నిట్టూర్చాడాయన.

"నేను మొదటి నుంచీ అనుకుంటూనే వున్నాను. ఇన్ డైరక్ట్‌గా హెచ్చరించాను కూడా. వినలేదు మీరు" అక్కసుగా అంది రాధిక.

"నువ్వు కాస్తో కూస్తో బైటపడ్డావు-నేను పడలేదు" అంతే తేడా అంది జానకి.

"సరిసరి. ఇక చాలుకాని ఆపండి. ఏమిటి ఎక్కిరించటాలు, ఇంగితం లేకుండా" వాళ్లిద్దర్ని మందలించింది వైజయంతి.

వైజయంతి వంక కసిగా చూస్తూ లోపలికి వెళ్లారు వాళ్లిద్దరూ.

మార్తాండమూర్తి అంటె ఆ నగరంలో పేరున్న పెద్ద పారిశ్రామికవేత్త. అఖండుడని కీర్తి గావించినవాడు. ఆయనతో వాటా కలిస్తే- గుండెలమీద చేయివేసుకుని-పూలపాన్పుపై పవళించవచ్చని నమ్ముతారు తోటివాళ్లు. తమ లాభాలకేం ఢోకా వుండదని, వ్యాపారాన్ని మూడు పువ్వులు-ఆరు కాయలుగా వర్ధిల్ల చేయగల దిట్ట అని వాళ్లకి గురి. తమ ఫ్యాక్టరీల్లో ఉత్పత్తి అయ్యే సరుకుని మంచి లాభాల్తో మార్కెట్టుకి పంపిణీ చేయటంలో అసాధారణ ప్రజ్ఞా పరిజ్ఞానుడని. అనేకానేక కొత్తవిధానాల్ని-కొత్తపుంతల్ని

తొక్కి తిమ్మిని-బొమ్మి చేయగలడని ప్రతీతి.

ఆ ఇంట్లో-కూతురూ-కోడలు ఆయన పక్షం. ఆయనంటే అపరిమిత అభిమానం. వైజయంతిది తటస్థ విధానం.

అలా పచ్చగా-స్వర్గంలా సాగుతున్న ఆ ఇంట్లో రెండోమార్క్ చంద్రం. చంద్రం బాగా చదువుకున్నాడు. సంస్కారం వుంది. తెలివి వుంది. కాని అతని అభిప్రాయాలు వేరు. మనిషిని-మనిషి దోచుకోవటం నిరసిస్తాడు. అతని ఆలోచనలు వేరు. దృక్పథమే వేరు. అతను ఊహించుకునే ప్రపంచం వేరు. నడిచే పంథా వేరు.

ఏనాటికైనా-లేనిపోని ఆదర్శాలకిపోయి-ఈ ఆస్తి మొత్తం తగలేసి-తమ బ్రతుకుల్ని రోడ్డుకి ఈడుస్తాడని-తమ జీవిత విధానాలనే తల్లక్రిందులు చేస్తాడని మొదటి నుంచి చంద్రం మీద గాఢమైన అభిప్రాయం మార్తాండమూర్తిగారిది.

అలాంటిది-గత సంవత్సరంగా చంద్రంలో మార్పు వచ్చింది. చీటికి మాటికి పనివాళ్లని విసుక్కోవటం-వాళ్లని చెప్పకింద తేళ్లలా, ఎంతలో వుంచాలో అంతలో వుంచటం-మీకేమున్నా మేం ఋణమా అనటం-అన్నీ చూస్తున్నాడు, వింటున్నాడు మార్తాండమూర్తిగారు. కొడుకులోని మార్పుకి ఆయన ఆనందపడ్డాడు. మార్పు మానవ సహజం-లోకం అర్థంచేసుకున్నాడని-తనకి తగిన వారసుడైనాడని మురిసిపోయాడు.

ఆయనకి రెండవసారి హార్ట్‌స్ట్రోక్ వచ్చింది. భయపడి-వేరేమార్గంలేక- మార్పుచెందిన చంద్రానికి మరెన్ని నీతులు గరిపి-వ్యాపార సూత్రాలు బోధించి-తగిన జాగ్రత్తలు చెప్పి-పవర్‌పట్టా రాయించి-వ్యాపారం అప్పచెప్పాడు. నిశ్చింతగా ఇంట్లో రెస్ట్‌తీసుకుంటున్నాడు.

పది రోజులు అణ కువగానే వున్నాడు చంద్రం. అక్కడినుంచి అతనిలో మళ్లీ మార్పు మొదలైంది.

తండ్రి అంటె లక్ష్యం పోయింది.

చేయదల్చుకున్నది నిర్భయంగా చేస్తున్నాడు.

ఈనాడు బెంగుళూరు ఫ్యాక్టరీలో చంద్రం చేసిన తీర్మానం అతనికంటె ముందే మార్తాండమూర్తిగారిని చేరింది.

అక్కడనుండీ మండిపడుతున్నాడాయన.

ఆయన అహం దెబ్బతింది.

తనని నమ్ముకుని-తనతోకల్సి మదుపుపెట్టిన తోటివాళ్లకి ఏం సమాధానం చెప్పాలో అర్థంగావట్లే దాయనకి.

కొడుకు బెంగుళూరు వెళుతున్నాడు. అక్కడ ఫ్యాక్టరీలో స్ట్రైక్ జరుగుతుంటె సర్దటానికి అని మాత్రమే తెల్సింది. అలాగే అనుకున్నాడు. కానీ అక్కడ జరిగింది వేరు. స్ట్రైక్ ఆపేదు కాని-నష్టపోమేలా-దూరదృష్టిలేని తీర్మానం చేశాడు.

చంద్రం వచ్చేడు.

"ఏమిటి నువ్వు చేసిన నిర్వాకం?" తీక్షణంగా అడిగేడు.

చంద్రం తడబడలేదు. ఎప్పుడో ఊహించాడు. పెనుతుఫాను తప్పదని-సంజాయిషీ యివ్వవలసి వస్తుందని. పర్యవసానం కూడా ఊహించాడు.

అప్పటి దాకా భర్త కోపానికి కారణం ఏమిటో తెలియని వైజయంతి అడిగింది.

"ఏం చేశావురా?"

భార్య వంక ఏహ్యంగా చూశాడు మార్తాండమూర్తి. చంద్రంకి వత్తాసు భార్యే నని ఆయన గట్టి నమ్మకం.

చూచాయగా తెల్సిన కూతురు - కోడలు ఆయన వంక ఆసక్తిగా చూస్తున్నారు.

వాళ్లిద్దరి వంకా అయోమయంగా చూస్తున్నది వైజయంతి.

"చెప్పు" గంభీరంగా అడిగాడాయన.

చంద్రం మాట్లాడలేదు.

మార్తాండమూర్తి వెంటనే ఫోన్ చేశాడు. ఆయన పి.ఎ. సత్యమూర్తి పరిగెత్తుకు వచ్చాడు. "ఏమిటి వున్నపళంగా రమ్మని ఫోన్ చేశారు" అంటూ.

"జరిగింది-జరిగినట్లు తు.చ. తప్పకుండా చెప్పు." హుకుం జారీ చేశాడు.

సత్యమూర్తి పొల్లుపోకుండా చెప్పాడు.

చంద్రంకి లోగుట్టు అర్థమైంది.

చంద్రం వంక దిగ్భ్రాంతిగా చూస్తుండిపోయారు ఆడవాళ్లు ముగ్గురు. సత్యమూర్తి నోటివెంట విన్న ప్రతి అక్షరం వాళ్ల పునాదులు కదలించింది. కళ్లముందు ఏవేవో వికృత రూపాలు కన్పించి భయభ్రాంతుల్ని కలగచేశాయి.

చెమటలు కక్కుతూ జారుకోబోతున్న సత్యమూర్తి వంక కసిగా చూశాడు చంద్రం.

చంద్రం నుంచి అందుకున్న పదివేల రూపాయలు కొండరాళ్లై- తల చితగ్గొడుతున్నట్లు అనిపించింది. ఊబిలో కూరుకుపోయి ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతున్న ఫీలింగ్ కల్గింది. తన గతి ఇక అధోగతేనని భావించాడు. ఉద్యోగం పోయి - పెళ్లాం బిడ్డలతో రోడ్డుమీద పడ్డట్టే భావించాడు. రోడ్డుమీదకి వెళ్లినా వణుకు తగ్గలేదు. స్వేదం ఆరలేదు-సత్యమూర్తికి.

'ఎంత పని చేశావురా' అంది వైజయంతి.

"కొంప ముంచావు గదరా" అంది రాధిక.

"నా బ్రతుకు బస్టాండ్ చేశావు చంద్రం" అంది జానకి.

చంద్రం వాళ్లవంక నిర్వికారంగా చూశాడు.

"ఇప్పటికే కోట్లు మూలుగుతున్నాయి. ఈ కాస్త దానికి కొంపేం మునుగుతుందో అర్థం కాలేదు."

"నష్టమేమిటి?" అన్నాడు.

" నష్టమా - నష్టమున్నరా!.... చెప్పలతో కొడతార్రా నమ్మినవాళ్లు. పునాదులు కదిలించావు కదరా దౌర్భాగ్యుడా" విరక్తిగా అన్నాడాయన.

సిల్క్‌కు అరెస్టు వారెంటు

సినీనటి సిల్క్‌స్మితను పట్టుకొని... అక్టోబరు 3 లోగా కోర్టులో హాజరుపరచాలని మద్రాసు మెట్రోపాలిటన్ మేజిస్ట్రేటు అరెస్టు వారంటు జారీ చేశారట. మద్రాస్‌కు చెందిన యిద్దరు వడ్డీ వ్యాపారస్థులు స్మితపై కోర్టులో కేసు పెట్టారట. వారికి స్మిత యిచ్చిన చెక్కు బ్యాంకులో చెల్లకపోవటంతో ఆ వడ్డీ వ్యాపారస్థులు కోర్టు కెళ్లారు. విచారణ సమయానికి హాజరు కావాలని సమన్లు పంపినా స్మిత కోర్టు కెళ్లలేదట. దాంతో మేజిస్ట్రేటు స్మిత ఎక్కడున్నా పట్టుకొని కోర్టుకు అప్పగించాలని పోలీసులకు ఉత్తర్వులు పంపారు. మరి స్మిత ఏ అజ్ఞాత ప్రదేశానికి వెళ్లిందో?

భూగోళ విచిత్రాలు

భూగోళానికి సంబంధించిన వైచిత్ర్యాలను అధ్యయనం గావించెందుకై ఒక సంస్థ ఏర్పాటయింది. ఇందు భూగర్భ శాస్త్రవేత్తలు, భూగోళ శాస్త్రవేత్తలు, పరిసర వాతావరణ శాస్త్ర వేత్తలు, పురావస్తు శాస్త్రవేత్తలు, జాతి- నరవర్గ శాస్త్రవేత్తలు, తదితర నిపుణులు సభ్యులుగా ఉన్నారు. ఈ సంస్థ యితర శాస్త్రీయ సమస్యలతో బాటు క్రింది విషయాలపై ప్రత్యేక అధ్యయనాలు జరుపుతుంది.

–పురాతన పరిసర వాతావరణ, భూగర్భ చరిత్ర అధ్యయనాలు (పొలియో ఇకాలజీ) భూగర్భంలో గతంలో వాటిల్లిన ఉత్పాతాలు, భావి సూచనలు, తత్సంబంధిత అంశాలు)

–జాతి– నరవర్గ శాస్త్రం – తొలినాటి మానవ చరిత్ర (ప్రాచీన నాగరికతా శిథిలాల అధ్యయనం) –నిక్షిప్త జీవశాస్త్ర అధ్యయనాలు (అంతరించి పోతున్న జంతువుల– మొక్కల అధ్యయనం)

అతి అరుదైన జీవజాలాలు, భూగోళ వైచిత్రాలకు సంబంధించిన వస్తు ప్రదర్శనశాల యీ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో ఏర్పాటవుతుంది. వివిధ జాతులకు సంబంధించిన ప్రాచీన గాథలు, కల్పిత కథలు ప్రాచీన వ్రాతప్రతులు, అత్యంత అసాధారణ అంశాలకు సంబంధించిన ఛాయాచిత్రాలు, ప్రదర్శన యోగ్యమైన ప్రకృతి చిహ్నాలు, వివాదాస్పద ఘటనలు, ప్రాకృతిక చరిత్ర సమస్యల వంటివి యీ వస్తు ప్రదర్శనశాలలో ఉంటాయి.

"ఇందులో మనం నష్టపోయేది ఏమీ లేదు. న్యాయంగా వాళ్లకి చెందాల్సిన రూపాయి వాళ్లకి ఇచ్చాను. పునాదులు కదిలే ప్రశ్న ఏం వుంది."

చేసిన నిర్వాకం చాలుగాని- నాన్నగార్కి అప్పచెప్పి తప్పుకో-ఆయన పాట్లు ఆయన పడతారు" కఠినంగా, నిష్కర్షగా చెప్పింది రాధిక.

"కావాలంటే అధికారం వదులుకుంటాను. జరిగినదానికి, రాజీపడే పనేలేదు. మిగతావన్నీ మీరు ఏలుకోండి. నాకవసరం లేదు" చెప్పాడు చంద్రం.

"ఛీ...ఛీ.... ఓ బిజినెస్ మాగ్నెట్ కడుపున చెడబుట్టావు. వ్యాపారస్తుల చరిత్రకే కళంకం తెచ్చావు. ఇంత చదువుకున్నావు తగలబెట్టనా! నీ ఆదర్శాల కోసం మమ్మల్ని బలి పశువుల్ని చేశావు" ఆయనకి ఆయాసం ఎగదన్నుకొచ్చింది. బి.పి. పెరిగింది. కుర్చీలో కూలబడ్డాడు.

"నాన్నా....ధర్మబద్ధమైన సంపాదన పది కాలాల పాటు వుంటుంది. అధర్మ విత్తం ఏదో ఒకనాడు సమూలంగా కొట్టుకుపోతుంది. కార్మికుల శ్రమని దోపిడీ చేసి మిద్దెలు కట్టాలనుకోవటం, సుఖభోగాలు అనుభవించటం నేరం. ఇది మన వర్గాన్ని పట్టి పీడిస్తున్న జాడ్యం. మన వరకూ మనం వదిలించుకుందాం. వాళ్ల వుసురు మనకి వద్దు. మన శ్రమకి తగ్గట్లు మనం తృప్తిగా హాయిగా బ్రతుకుదాం. జన్మనిచ్చిన తండ్రి మీరు. మీకు పెట్టకుండా నేను తినను. త్రికరణశుద్ధిగా చెపుతున్నాను. పోయిన దానికి వగచి దిగులుపడవద్దు."

"అతి తెలివి చూపించకండి. దోపిడీలను గురించి-ధర్మాల గురించి మాట్లాడకండి. ఇక తప్పుకోండి. పరిపాలనా బాధ్యత మళ్లీ మామయ్యకి అప్పగించండి" అరిచింది జానకి.

"నావల్ల గాదు" కార్మికుల్ని దోచి కండలు పెంచలేను. రాజభోగాలు అనుభవించలేను. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే బిచ్చగాళ్లం. వాళ్లు శ్రమచేసి - ఆ ఫలితం మన జోలెలో వేస్తున్నారు. వాళ్లు దయతో వేస్తున్న ముష్టిని పోగేసుకుని కులుకుతున్నాం.

"వాళ్ల దయాధర్మాలమీద ఆధారపడే అసంబద్ధపు బ్రతుకు మనకి వద్దు" నెమ్మదిగా నచ్చచెప్పబోయాడు.

నోర్మూయ్ రౌద్రంగా గర్జించేడు మార్తాండమూర్తిగారు.

"ఎవర్రా మనకి ముష్టి వేస్తున్నది. లక్షలు... లక్షల రూపాయల పెట్టుబడి పెట్టి వ్యాపారం చేస్తున్నాం. లాభాలు ఆశిస్తున్నాం. ఆర్జిస్తున్నాం. బ్రతుకుతెరువు కోసం మన పంచనబడి వున్నారు వాళ్లు. వాళ్లా మనకి ముష్టి వేసేది. వాళ్లేరా మన ఎంగిలి మెతుకు తినేది."

ఈమార్పు నాతీర్పు

"అవును. ఎంగిలి మెతుకులు తినేది వాళ్లో మనమో ఆలోచించండి. నిరంతరం యంత్రంలా శ్రమపడి- తమ శ్రమ విలువలో కేవలం నాల్గోవంతు తీసుకుని- ముప్పాతిక వంతు మనకి ధర్మం చేస్తున్నారు గదు. మానవత్వంతో ఆలోచిస్తే అర్థమౌతుంది. మనమో- వాళ్లో ముష్టివాళ్లు. మీరు పెట్టిన మదుపుకి వాళ్లు ఏనాడో ముదుపు చెల్లించారు. వాళ్లు అమాయకులు కారు. లెక్కలు రాని చవటలు కారు. కేవలం విశ్వాసపాత్రులు."

"అయితే నువ్వు సంపాదించి తగలేసుకో. నా ఆస్తి నాశనం చెయ్యటానికి నువ్వెవరూ" అవమానం భరించలేక- ఉక్రోషంగా గర్జించేడాయన.

"అలాగే...బెంగుళూరు ఫ్యాక్టరీ తాతగారిది. నాకు హక్కుభుక్తం అది. ముందే ఆలోచించాను. ఏనాటికైనా మీరు మారతారని ఆశిస్తాను." చాలా నిర్భయంగా -తాను నమ్మిన పరిధిలో నిలబడి గట్టిగా చెప్పాడు చంద్రం.

మార్తాండమూర్తిగారి ఉక్రోషం ఆగలేదు. చంద్రం చెంప ఛెళ్లుమనిపించాడు. "నీ ముఖం నాకు చూపించకు" ఉగ్రనరసింహంలా వూగిపోయాడు.

చంద్రం ముఖం అవమానంతో మంకెనపూవు వర్ణం దాల్చింది.

"కార్మికుల్లో చైతన్యం వచ్చింది. వెల్లువలా పొంగుతారు వాళ్లు. పూచికల్లా ఎగిరి పోతారు మీరు" హెచ్చరించాడు.

అప్పటికప్పుడే లాయర్ని పిలిపించాడు మార్తాండమూర్తి. బెంగుళూరు ఫ్యాక్టరీ తప్ప, మిగతా తన ఆస్తిలో చంద్రంకి ఏటువంటి సంబంధం లేనట్లు విల్లు రాయించాడు.

సందులో సందు అన్నట్లుగా రాధికా - లాయరు లాలూచి పడ్డారు. ఫలితం సగదు-సగం రాధికకి దక్కాయి.

****

మార్తాండమూర్తి కాళ్లు కాలిన పిల్లిలా తిరుగుతున్నారు ఇంట్లో. ఏం చెయ్యాలో పాలుబోవటం లేదు. ఫ్యాక్టరీలు స్తంభించాయి. కార్మికులు అసంతృప్తితో వీగిపోతున్నారు. తమ విధుల్ని సరిగ్గా నిర్వర్తించటం లేదు వాళ్లు. ఉత్పత్తిలో నాణ్యత పడిపోయింది. ఫలితంగా మార్కెట్ సగానికి సగం పడిపోయింది. అప్పుల వాళ్లు నిలవనీయటం లేదు. సాటి పెట్టుబడిదార్లు అనుక్షణం ఫోన్ చేసి దెప్పుతున్నారు. మరి కొందరైతే తమ పెట్టుబడి తమ కిమ్మని బెదిరిస్తున్నారు.